



Priručnik za poticanje aktivnog građanstva mladih
u lokalnoj zajednici



AKTIVNI MLADI ZA LOKALNI RAZVOJ
Priručnik za poticanje aktivnog građanstva mlađih
u lokalnoj zajednici

NAKLADNIK:
Agencija lokalne demokracije Sisak

UREĐNICA:
Paula Raužan, magistra socijalnog rada

AUTORICA:
Paula Raužan, magistra socijalnog rada

**DOPRINOS U RAZRADI METODOLOGIJE
RADA S MLADIMA:**
Domagoj Kovačić

FOTOGRAFIJE:
Arhiva projekta

GRAFIČKO OBLIKOVANJE:
D.POINT / Kreativna agencija

Sisak, prosinac 2017. godine.

ISBN 978-953-59910-0-7

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Agencije lokalne demokracije Sisak i nužno ne izražava stajalište Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.



AKTIVNI MLADI ZA LOKALNI RAZVOJ

Priručnik za poticanje aktivnog građanstva mladih u lokalnoj zajednici

Paula Raužan

Agencija lokalne demokracije Sisak

Sisak, 2017.



SADRŽAJ

PREDGOVOR	6
1. UVOD	8
2. PRAĆENJE I PROCJENA	9
3. IZOBRAZBA ZA LIDERE MLADIH U ZAJEDNICI	10
4. USPOSTAVLJANJE TRI LOKALNE GRUPE AKTIVNIH MLADIH	11
4.1. DUGOROČNA EDUKACIJA	11
4.2. EDUKACIJSKI SASTANCI	19
4.3. UMREŽAVANJE MLADIH S LOKALNOM ZAJEDNICOM	20
4.4. LOKALNE VOLONTERSKE AKCIJE	22
4.5. PREDSTAVLJANJE LOKALNIH AKTIVNOSTI MLADIH U ZAJEDNICI	23
4.6. ONLINE PLATFORMA ZA UĆENJE, UMREŽAVANJE I RAZMJENU	25
5. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	25

ZA POČETAK

Drage čitateljice i dragi čitatelji,

zadovoljstvo nam je predstaviti Priručnik „Aktivni mladi za lokalni razvoj“ koji je rezultat istoimenog projekta koji je Agencija lokalne demokracije Sisak provodila od studenog 2016. do prosinca 2017. godine na području Siska, Lekenika i Martinske Vesi.

Priručnik opisuje metode koje smo koristili u radu s mladima na poticanju aktivnog uključenja u život zajednice. Namijenjen je osobama koje rade s mladima i mladima koji se žele samo-organizirati u planiranju i provođenju aktivnosti po mjeri mlađih i za mlade u svojoj zajednici.

Način rada prilagodili smo svakoj ciljanoj skupini i teritorijalnom kontekstu kako bi rezultate sudionici što više mogli iskoristiti za svoje realne potrebe. Metode opisane u ovom Priručniku preporučamo prilagoditi svakoj zajednici te uključiti mlade u njihov odabir i prilagodbu. Bili bismo vam zahvalni ako biste nam poslali svoje povratne informacije korištenja opisanih metoda.

Zahvaljujemo svim sudionicama i sudionicima projekta koji su na temelju osobnog iskustva dali vrijedne preporuke za unaprjeđenje rada s mladima za njihovo preuzimanje aktivne uloge u razvoju zajednice.

Zahvaljujemo Gradu Sisku, Općini Lekenik i Općini Martinska Ves kao partnerima na projektu te Radio Sisku kao suradniku projekta u doprinosu razvoja održivog programa cjeloživotnog obrazovanja za aktivno građanstvo mlađih.

Zahvaljujemo svim udrugama, ustanovama, firmama i obrtnicima koji su sudjelovali u informiranju i motiviranju mlađih za organiziranje novih aktivnosti.

Zahvaljujemo Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku koje je financiralo projekt i izradu ovog Priručnika.

Zahvaljujemo Mireli Rajković iz Mreže mlađih Jugoistočne Europe na povratnim informacijama tijekom izrade Priručnika.

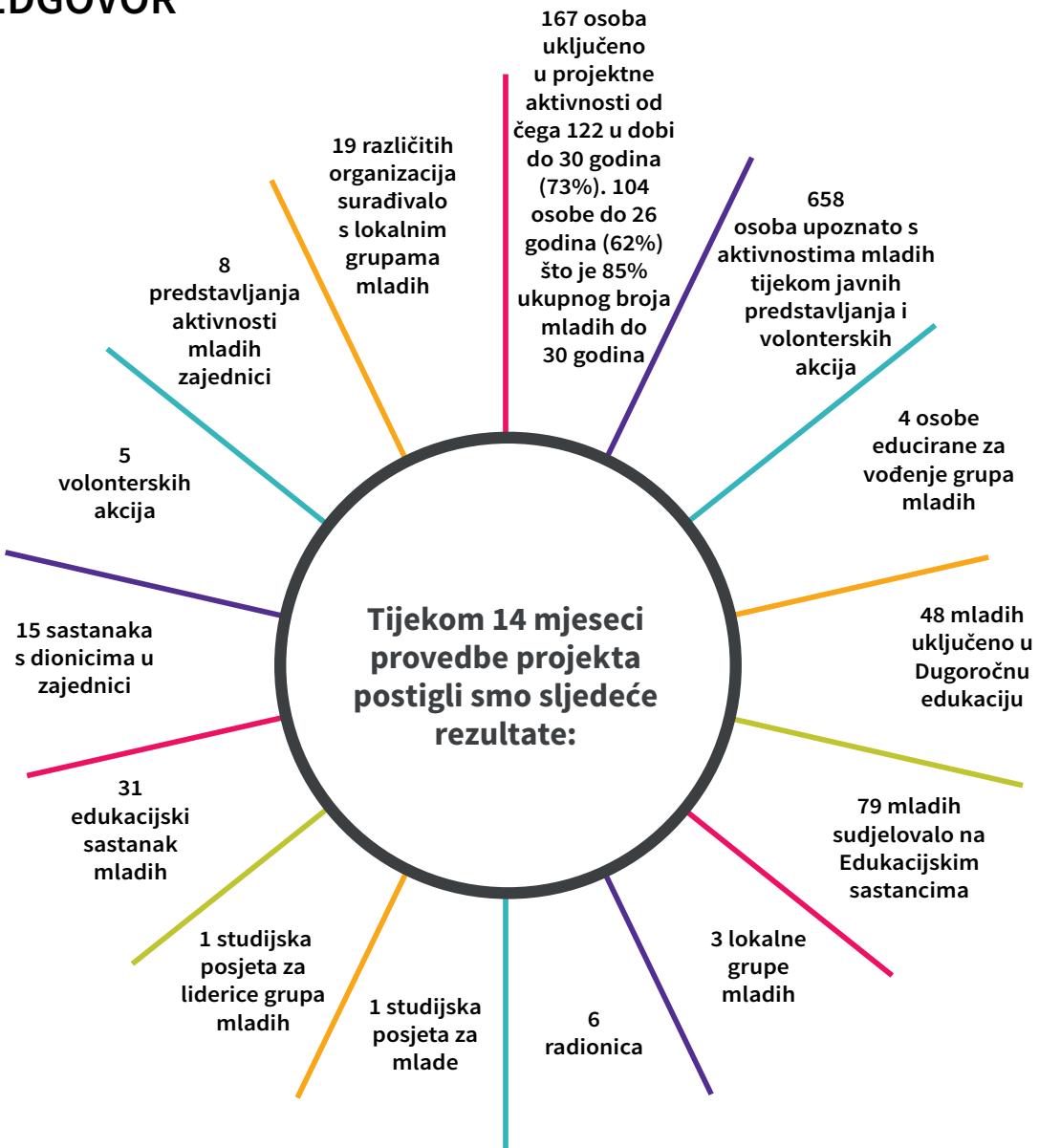
Zahvaljujemo cijelom timu ALD Sisak na strpljenju, kreativnosti, entuzijazmu, fleksibilnosti i najvažnije, vjeri u sebe i „naše“ mlade.

Sretno!

Agencija lokalne demokracije Sisak



PREDGOVOR



Kvalitativne promjene na ciljane skupine:

Mladi s područja Siska, Lekenika i Martinske Vesi

- Izgrađeni kapaciteti i razvijene kompetencije za rad s grupama mladih u zajednici, za aktivno sudjelovanje u društvenom životu zajednice te razvijene kompetencije koje im poboljšavaju prilike i šanse na tržištu rada.
- Izgrađeni kapaciteti i dobiveni alati za samostalno detektiranje problema u zajednici te sukladno planiranje i provođenje aktivnosti koje mogu odgovoriti na uočene probleme, uključujući relevantne dionike u zajednici.
- Motivirani za provođenje aktivnosti koje doprinose poboljšavanju uvjeta za zadovoljavanje potreba mladih te za nastavak rada i nakon što je projekt završio. Svaka grupa je izradila svoj Akcijski plan djelovanja.

Lokalna samouprava, udruge i ustanove u projektnim zajednicama

- Motivirani za provođenje aktivnosti umrežavanja s mladima i svjesni potencijala mlađih kao resursa zajednice.
- Povećana percepcija mlađih kao kreativnih i sposobnih osoba s kojima mogu surađivati na zajedničkim lokalnim ciljevima.
- Dostupnost iskustvenoj metodologiji za neformalno obrazovanje mlađih na temu aktivnog građanstva u zajednicama različnih veličina, problema i stupnja razvoja, koja se može multiplicirati u druge zajednice.

Lokalna zajednica

- Doprinos u rješavanju lokalnih problema kroz volontiranje koji imaju učinak na konkretnе korisnike.
- Povećana svijest o dobrobitima volonterstva i dijeljenje novog znanja sa svojim vršnjacima, obitelji i prijateljima.
- Povećano znanje o mogućnostima mlađih u svojoj zajednici te problemima s kojima se suočavaju.
- Dostupnost novih sadržaja za zadovoljavanje potreba mlađih u samom mjestu stanovanja.
- Šira zajednica informirana i prepoznaće važnost aktivnog građanstva za doprinos razvoju lokalne zajednice.



LUCIJA HINIĆ (21)

Sudjelovanje u projektu motiviralo me je da više sudjelujem u volonterskim akcijama i da informiram mlađe lude o njihovim mogućnostima u lokalnoj zajednici. Saznala sam o novim mogućnostima koje mlađi ljudi imaju ili moraju sami sebi stvoriti.



ANA HOLJEVAC (28)

Sudjelovanje u ovom projektu motiviralo me da sudjelujem u donošenju odluka za opće dobro; da se uključim u događaje u zajednici. Naučila sam se izražavati, biti tolerantna, rješavati konfliktnе situacije i slično. Pozvala bi mlađe da se uključe u razvoj svoje zajednice jer time osnažuju sebe kao pojedinca i mogu napraviti nešto dobro za svoje sumještane.



BARBARA MARJANOVIĆ (26)

Sudjelovanje u projektu motiviralo me je da se više aktiviram u zajednici. Naučila sam o radu s mlađima i usavršila komunikacijske vještine i rad u timu. Smatram da mlađi mogu doprinijeti boljtku zajednice, sami si stvoriti bolje uvjete, samo ih treba motivirati da postanu aktivni.



DENNY PERKOVIĆ (23)

Sudjelovanjem u ovom projektu shvatio sam da moj pogled i misao ne seže do prvog susjeda. Naučio sam da moja riječ ima vrijednost. Pozvalo bih mlađe da nam se priključe jer svaki novi član daje novu nadu za ljepšu budućnost.



MATEA STRIŽIĆ (25)

Sudjelovanjem u ovom projektu naučila sam koliko je spor proces mobilizacije i poticanja mlađih na aktivno sudjelovanje u društvu! Motivirana sam za održavanje grupe mlađih aktivnima i voljela bih uključiti širi raspon dobnih skupina. Pozvala bi i druge mlađe da se uključe jer na taj način motiviraju ostale vršnjake iz zajednice da se uključe u aktivno djelovanje te stvaranje mogućnosti za buduće generacije.



VIKTORIJA TIVADAR (17)

Privuklo me je podučavanje o mlađima. Naučila sam kako komunicirati s drugim ljudima i neke nove stvari vezane uz život, odnosno korisne u životu. Pozvala bih druge mlađe da se uključe jer je zabavno i poučno za sve.



VIKTORIJA TOVERNICK (19)

Sudjelovanje u ovom projektu motiviralo me je na veći trud za svoju zajednicu i samu sebe. Naučila sam bolje komunicirati s ljudima. Bolju organizaciju. Pozvala bih mlađe da se uključe u razvoj svoje zajednice jer tako upoznaju nove ljudi i nauče puno novih korisnih stvari.



MARIO VASILJEVIĆ (20)

Ljubav prema volontiranju me privukla da se uključim u projekt. Naučio sam bolje komunicirati i raditi u timu. Pozvalo bih druge mlađe da se uključe u aktivnosti u svojoj zajednici jer tako pomažu drugima.



MATEJ ZEBIĆ (20)

Sudjelovanje u projektu me motiviralo da pomognem drugima i da se uključim. Naučio sam stvarati odnose i raditi s mlađima. Pozvalo bih druge mlađe da se uključe u razvoj svoje zajednice jer je to važno za njihovo bolje sutra.

1. UVOD

Agencija lokalne demokracije Sisak djeluje u području uključivanja građana u javni i politički život svoje zajednice, s osobitim naglaskom na mlade. U svom radu s mladima primjećujemo različite trendove aktivacije i njezinog pada, osobito nakon 2008. godine kada je nastupila ekonomska kriza. Unatoč tome što u današnje vrijeme, osobito nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju, mlađi imaju puno više mogućnosti za cjeloživotno obrazovanje, uključivanje u život svoje zajednice, kvalitetno provođenje slobodnog vremena i nadasve pristupu informacijama nego njihovi vršnjaci prije deset ili čak samo pet godina, primjećujemo kako se te mogućnosti nedovoljno upražnjavaju. Društveno-ekonomske negativne korelacije na svim razinama, doprinijele su pasivizaciji i nevjeri u mogućnost osobnog doprinosu promjenama na bolje kod velikog broja građana – odrasli su umorni, a mlađi, poučeni primjerom u obiteljima, teško uključivi u grupne aktivnosti zajednice. Slično navode i nacionalna istraživanja koja nalaze otpor kod većine mlađih osoba za društveni i politički angažman.

Kroz različite aktivnosti¹ koje smo provodili na lokalnoj i međunarodnoj razini, mlađi opetovano izdvajaju nekoliko svojih potreba i interesa:

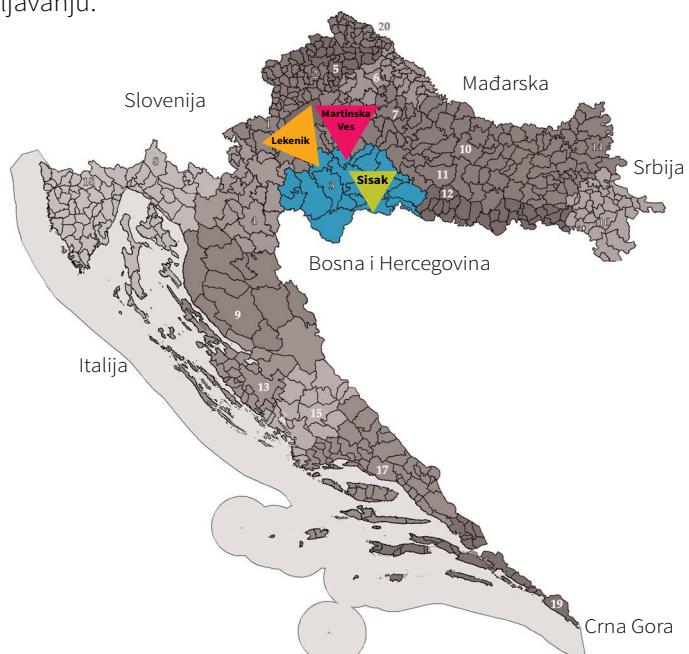
- više edukacije, informacija i projekata kroz koje bi saznali mogućnosti sudjelovanja na različitim društvenim nivoima,
- interes za učenje o društvu, europskom okviru i politikama te želja da kao aktivni građani doprinesu razvoju svojih lokalnih zajednica, ali i Europe,
- mogućnosti za jačanje profesionalnih vještina kroz neformalno obrazovanje, omogućavanje volonterskog rada i preuzimanje veće odgovornosti u korištenju prilika koje omogućava stažiranje i/ ili mentorstvo.

Iskustva našeg rada pokazuju da mlađi koji se uključe u neke od aktivnosti cjeloživotnog obrazovanja, u velikom postotku ostaju aktivni u svojim zajednicama te da im stečene kompetencije snažno doprinose konkurentnosti na tržištu rada i posljedično zapošljavanju.

Kako bismo odgovorili na probleme pasivizacije mlađih, ali i nedostatnih prilika za njihovu pripremu i aktivno uključenje u lokalni društveni život, pripremili smo model cjeloživotnog obrazovanja za aktivno građanstvo temeljen na našem prijašnjem iskustvu i gore navedenim preporukama mlađih. Proveli smo ga u tri zajednice koje su blizu geografski, gdje mlađi imaju slične probleme, ali različite mogućnosti. Osnovna ciljana skupina su nam bili mlađi motivirani za uključivanje u društveni život svoje zajednice bez sličnog prijašnjeg iskustva.

Program obuhvaća aktivnosti koje se odnose na:

- 1) Izgradnju kapaciteta mlađih za preuzimanje uloge aktivnih građana, razvoj novih kompetencija za zapošljavanje i stvaranje uvjeta za zadovoljavanje potreba mlađih u svojim zajednicama,
- 2) Osnaživanje mlađih za planiranje aktivnosti za rješavanje problema u lokalnoj zajednici i
- 3) Podizanje razine znanja i informiranosti lokalne zajednice o potrebama, potencijalima, mogućnostima i aktivnostima mlađih.



¹ ["Glas mlađih"](#) – preporuke lokalnim vlastima i javnim institucijama, projekt "Mlađi za EU" (2013.-2014.)
[Međunarodno istraživanje o uzrocima nezaposlenosti mlađih](#), projekt „Aktivni građani u borbi protiv nezaposlenosti mlađih“ (2014.)



U narednim poglavljima ćemo vas provesti kroz svaki element programa. U prvom dijelu susrest ćete se s načinom praćenja i procjene uspješnosti aktivnosti, te zatim s opisom izgradnje kapaciteta lidera mladih (voditelja grupa mladih) kao polazne točke za mobiliziranje i daljnji rad sa zainteresiranim mladima. Slijede opisi tematskih radionica koje možete koristiti te opisi aktivnosti kroz koje su sudionici naučeno mogli provesti u praksi i uključiti druge vršnjake. Na kraju su navedeni zaključci i preporuke mladih za unapređenje korištene metodologije.

2. PRAĆENJE I PROCJENA

Provedbu aktivnosti pratili smo koristeći evaluacijske upitnike, usmene povratne informacije sudionika, mjesечne sastanke mladih liderica s ostalim osobljem ALD Sisak te sastanke projektnih partnera i suradnika. Evaluacijski upitnici radionica uključili su samoprocjenu znanja o temi prije i poslije radionice te smo tako mogli pratiti utjecaj na povećanje znanja. Za praćenje utjecaja sudjelovanja na radionicama na razvoj kompetencija (i kojih), sudionici su ispunili Upitnik Samoprocjene znanja prije i poslije ciklusa radionica, sukladno Europskom okviru ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje. Isti upitnik su ispunile i voditeljice grupa mladih prije i poslije Izobrazbe za lidere mladih u zajednici.

U svakoj smo zajednici održali po tri [monitoring sastanka](#) koji su imali za cilj osiguravanje kvalitete rada i održivosti lokalnih grupa aktivnih mladi, prateći da se aktivnosti i način rada s mladima obavlja poštujući načela dobrog upravljanja, sudjelovanja, jednakih mogućnosti te u skladu sa Zakonom o volonterstvu i ostalim dokumentima i strategijama koje reguliraju rad s mladima. Služili su i kao podrška radu mladih liderica s obzirom da nisu imale ranijeg iskustva u vođenju grupa mladih te su se na ovaj način jačali i njihovi kapaciteti za nastavak korištenja metodologije i nakon završetka projekta. Nadalje, monitoring sastanci služili su i za praćenje zadovoljstva korisnika projektnim aktivnostima, primanje preporuka za njihovo unapredjenje te praćenje da se lokalne aktivnosti odvijaju u skladu sa zadanim ciljevima.

Na kraju projekta održan je [Evaluacijski sastanak](#) koji je okupio predstavnike tri grupe aktivnih mladih, partnera i nositelja projekta. Svrha Evaluacijskog sastanka je bila procjena uspostavljenih partnerstva i rezultata u lokalnoj zajednici i procjena metodologije rada u zajednici kako bi se napravile preporuke koje su sadržane u ovom priručniku. Kako bi se osigurala održivost novo-osnovanih lokalnih grupa aktivnih mladih, sudionici su napravili akcijski plan djelovanja nakon završetka projekta.

3. IZOBRAZBA ZA LIDERE MLADIH U ZAJEDNICI

Mobilizacija mladih je važan korak koji zahtijeva planiranje, strukturu, kreativnost, fleksibilnost, a nadalje upornost i posvećenost. Okupiti grupu mladih je izazovno, ali je još izazovnije održati ju i motivirati mlade da iskorače u neke nepoznate situacije kao što je samopouzdanje da mogu sami osmisli i provesti neke nove aktivnosti. Upravo je tu važna uloga voditelja grupe mladih, u našem slučaju, voditeljica grupe mladih – mladih liderica.

Kao i mladima, i voditeljima grupe mladih treba samopouzdanje, motivacija, edukacija i podrška.

Imajte na umu: lideri grupe mladih nisu „šefovi“ već potiču mlađe da otkriju potencijale za samostalno djelovanje!

Proveli smo četverodnevnu intenzivnu Izobrazbu za voditelje grupe mladih u zajednici kojoj je bila svrha upoznavanje s osnovnim pojmovima aktivnog građanstva i rada s mladima kako bi sudionice razvile kompetencije za rad s mladima.

Obuhvaćene su tematske cjeline: Demokracija, aktivno građanstvo, zajednica i rad s mladima, Analiza problema u zajednici, Upravljanje projektom, Praktični alati za rad s mladima te Komunikacijske vještine, vještine prezentacije i facilitacije.

Korišteno je malo teorije, a puno interaktivnih metoda koje su omogućile sudionicama da same planiraju svoj rad s mladima, uključujući plan mobilizacije i zadržavanja mladih.

Upitnik Samoprocjene znanja prije i poslije izobrazbe, sukladno Europskom okviru ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje, pokazuje kako su se kod svih liderica dodatno razvile kompetencije vezane za Inicijativnost i poduzetnost. Kod manje iskusnih liderica dodatno su se razvile Digitalne kompetencije i Učiti kako učiti kompetencije.

Nakon Izobrazbe, liderice su sudjelovale u svim edukacijskim aktivnostima kako bi nastavile razvijati svoje vještine te su primale redovnu podršku od strane mentora u ALD Sisak.





Studijska posjeta mladih liderica i osoblja ALD Sisak [Lokalnoj akcijskoj grupi Vallis Colapis](#) u Ozalj. Razmjena iskustva u mobiliziranju mladih u ruralnim područjima.

4. USPOSTAVLJANJE TRI LOKALNE GRUPE AKTIVNIH MLADIH

*Devet desetina obrazovanja je ohrabrvanje.
Anatole France*

4.1. DUGOROČNA EDUKACIJA

Dugoročna edukacija „Aktivni mladi za lokalni razvoj“ namijenjena je mladima u dobi 16-26 godina koji do sada nisu imali sličnih prijašnjih iskustava, kako bi razvili kompetencije potrebne za samo-organizirane aktivnosti u zajednici koje odgovaraju potrebama u njihovoj zajednici.

Edukacija se sastojala od 5 jednodnevnih radionica u svakoj zajednici, 1 zajedničke radionice i 1 studijske posjete. Tijekom radionica korištene su interaktivne metode rada uz visok nivo sudjelovanja sudionika. Metodologija se bazirala na iskustvenom učenju i principima neformalnog obrazovanja kao i na iskustvima organizatora iz edukacijskih aktivnosti za mlađe na europskom nivou. Korištene su različite vježbe uz pripadajuće refleksije, kao i različite prezentacije. Naučeno na radionicama, mlađi su vježbali na konkretnim lokalnim aktivnostima po njihovom izboru.

RADIONICA 1: DEMOKRACIJA, LJUDSKA PRAVA I AKTIVNA ULOGA MLADIH U DRUŠVENOM ŽIVOTU (6 sati)

Upoznavanje

Sudionici ukratko predstave sebe kao i svoja očekivanja od radionice. Organizatori ukratko predstave cijeli projekt. Nakon uputa, sudionici popunjavaju upitnik Samoprocjene sukladno Europskom okviru ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje. Voditelji predstavljaju metodologiju radionica koja se bazira na neformalnom obrazovanju i krugu iskustvenog učenja.

Sudjelovanje

Vježba sudjelovanja (sudionici žongliraju s različitim brojem loptica poštujući pravila igre) traje 30-45 minuta, ovisno o brzini rada grupe. Nakon vježbe, slijedi rasprava o značenju sudjelovanja te o načinima na koji se građani mogu uključiti u društvene promjene.

Za igru je potrebno desetak mehanih loptica i prostor dovoljno veliki da cijela grupa može stati u krug. Jedan voditelj ne sudjeluje u vježbi već mjeri vrijeme. Za refleksiju je potreban flipchart, papir i markeri.

Opis vježbe:

Voditelji i sudionici stanu u krug. Voditelj objasni pravila vježbe: voditelj počinje i završava krug; cilj je da loptica kreće od voditelja i da je svaki sudionik jednom uhvati i prosljedi dalje, a krug završava voditelj. Loptica ne smije nikad pasti na pod, a ako padne, igra počinje ispočetka. U prvom krugu sudionici će formirati uzorak (niz) kretanja loptice od jednog do drugog i taj uzorak mora se poštovati do kraja igre.

1. Krug: jedna loptica je u krugu i sudionici formiraju uzorak kretanja loptice. Nakon toga, krug se ponovi nekoliko puta kako bi sudionici zapamtili uzorak kretanja loptice.

2. Krug: koliko najviše loptica može proći uzorak? Voditelj motivira sudionike da se odluče najprije za manji broj loptica, a zatim za sve veći.

3. Krug: sva pravila ostaju ista, ali sada je samo jedna loptica u krugu i cilj je da prođe uzorak što je brže moguće (ovdje je potrebno da jedna osoba mjeri vrijeme!).

4. Krug: sva pravila ostaju ista, ali voditelj napušta krug (sudionik koji je bio prvi iza voditelja postaje prvi i zadnji). Cilj je da 1 loptica prođe uzorak kretanja u manje od 1 sekunde. Sudionici sami moraju pronaći rješenje.

Pitanja za refleksiju:

Kako vam se svidjela vježba? Zašto smo ju proveli?

Koje uloge ste imali u 2. i 3. krugu (broj loptica i brzina)?

Koje uloge ste imali u zadnjem krugu?

Koja je bitna razlika između zadnjeg te 2. i 3. kruga?

Koji krug je zanimljiviji, zabavniji, teži?

Što je sudjelovanje? Kako se sudjelovanje manifestira u društvenom životu / politici / obrazovanju?

Kako možemo osigurati veću razinu sudjelovanja?

Demokracija, ljudska prava i lokalna zajednica – osnovni pojmovi

Prezentacija te pitanja, odgovori i rasprava tijekom i nakon iste. U prezentaciji pojašnjeni pojmovi: vrste demokracije, liberalna demokracija i ljudska prava, aktivno građanstvo i pokazatelji aktivnog građanstva, sudionička demokracija, volontiranje, lokalna zajednica, samoorganiziranje građana u lokalnoj zajednici.

Društvo mira

Sudionici dobiju 22 karte na kojima su ispisani važni elementi koji čine jedno društvo mirnim, sigurnim i inkluzivnim. U manjim grupama, sudionici određuju prioritete i odabiru samo sedam karata kojima će opisati što postoji, a što ne u njihovom idealnom društvu (zajednici).

Nakon predstavljanja grupe, slijedi kratka refleksija o procesu s pitanjima: Kako je tekao proces?, Kako ste donijeli zajedničku odluku?, Imate li zajedničko razumijevanje pojmoveva koje ste odabrali?, Postoje li odabrani elementi, i do koje mjere, u našem društvu i u našoj zajednici?

Potrebne su karte, flipchart papiri, markeri. Vježba se temelji na: „A peaceful story“ (IFM SEI Peace Education Handbook for Educators, str. 66).

Položaj mladih u društvu

Sudionici u manjim grupama 10 minuta crtaju zamišljenu, idealnu zajednicu sa svim sadržajima za mlade. Predstave rezultat i slijedi kratka rasprava: Kako ste donijeli odluke?, Kako ste odabrali sadržaje?

Zatim dobivaju zadatak da tijekom 20 minuta, uz ograničena sredstva (15.000 kuna) moraju dodati nove ili unaprijediti postojeće sadržaje u nacrtanoj zajednici.

Nakon vježbe slijedi rasprava: Kako je tekao proces?, Kako su donijeli odluke?, Koje uloge su se pojavile u grupi?, Kako su pregovarali različite interese?, Kako su određeni prioriteti?, Zašto je odabran baš taj sadržaji te na temelju kojih informacija?, Kako su raspoređena sredstva?, Tko je još iz zajednice bio uključen u planiranje?, Postoji li plan za održivost novih sadržaja?

U refleksiji se raspravlja: Koji sadržaji za mlade postoje u zajednici?, Kako nastaju novi sadržaji?, Koliko su mladi uključeni u izradu njima namijenjenih sadržaja?, Kako se odlučuje o prioritetima u našoj zajednici?

Potrebno: flipchart papir, markeri, flomasteri, bojice.

Evaluacija i zatvaranje radionice

Radionica završava kratkom usmenom evaluacijom i popunjavanjem evaluacijskog upitnika. U upitniku sudionici samoprocjenjuju znanje o temama prije i poslije radionice.



RADIONICA 2: ANALIZA POTREBA MLADIH U DRUŠTVU (6 sati)

Analiza potreba

Sudionici pogledaju sliku idealne lokalne zajednice koju su nacrtali na prethodnoj radionici. Kao uvod u temu, postavlja im se pitanje: Na temelju čega su odabrali projekt u zajednici i kako su zaključili da je to potrebno?

Predstavljanje analize potreba: zašto je važna i kako joj pristupiti? (razine: moje potrebe, potrebe lokalne zajednice i potrebe društva).

Sudionici gledaju kratki film koji govori o razlozima neuspjeha pomoći razvijenih državama manje razvijenima; Ernesto Sirolli „[Want to help someone? Shut up and listen!](#)“ Nakon filma, zajednički raspravljaju o onome što su vidjeli, kako su razumjeli prikazano te daju svoj osvrt o tome što treba uzeti u obzir kada se radi u zajednici.

Kroz oluju ideja sudionicima se približavaju različite kvalitativne i kvantitativne metode analize potreba.

Razina „Moje potrebe“ – sudionici individualno zapisuju što bi htjeli naučiti tijekom projekta te kako bi mogli doprinijeti njegovoј provedbi (interesi, vještine, prijašnja iskustva). Kada završe, navode sto su zapisali (prije svega kako mogu doprinijeti projektu), a voditelj zapisuje na flipchart papir.

Razina „Potrebe zajednice“ – sudionici navode sve zainteresirane dionike koji mogu imati utjecaj na mlade i provedbu projekta, a voditelj ih zapisuje na flipchart. Slijedi rasprava o tome koji su dionici najvažniji i imaju najveći (i kakav) utjecaj te kako im pristupiti. Zatim rade SWOT analizu položaja mlađih u svojoj zajednici

Razina „Potrebe društva“ – sudionici pročitaju opis potreba iz projektnog prijedloga. Slijedi rasprava s pitanjima: Jesu li podaci relevantni za našu zajednicu? Koje informacije nedostaju i gdje se mogu pronaći? Voditelji upoznaju sudionike s aktualnim relevantnim istraživanjima u Hrvatskoj.

Plan analize potreba u lokalnoj zajednici

Sudionici zajednički izrađuju plan istraživanja analize potreba u svojoj lokalnoj zajednici koji uključuje kvalitativne i kvantitativne metode te međusobnu podjelu zadataka. Predstavljaju plan i daju završne komentare. Planiranu analizu potreba provode do četvrte radionice.

Evaluacija i zatvaranje radionice

Radionica završava kratkom usmenom evaluacijom i popunjavanjem evaluacijskog upitnika. U upitniku sudionici samoprocjenjuju znanje o temama prije i poslije radionice.



RADIONICA 3: UPRAVLJANJE PROJEKTNIM CIKLUSOM (6 sati)

Projektni menadžment

U prvom dijelu dana, sudionici sudjeluju u simulaciji projektnog menadžmenta – prilagođena vježba „Dunford Fling“. Ovo je kompleksna vježba koja od sudionika zahtijeva planiranje i prioritiziranje te provođenje više zadataka u isto vrijeme u što kraćem vremenu. Uspjeh se ne mjeri samo rješavanjem problema (zadataka) već i kroz dobar timski rad te upravljanjem zadacima. Rezultat ovisi o uključenosti cijele grupe i učinkovitom korištenju resursa.

Sudionici imaju ograničeno vrijeme i materijale za provedbu 10 različitih zadataka. Nakon što voditelji predstave pravila i sve zadatke, sudionici imaju 15 minuta za pripremu, a zatim 90 minuta za provedbu svih zadataka.

Nakon završetka, najprije sudionici boduju svaki zadatak, a zatim voditelj predstavlja ostvarene ocjene sukladno tablici bodovanja. Slijedi refleksija o procesu i rezultatima vježbe te se povlače paralele između vježbe i stvarnog projekta.

Koraci projektnog menadžmenta

Voditelj predstavlja korake projektnog menadžmenta uz uključivanje sudionika potpitanjima. Koraci: analiza potreba, ciljna grupa i korisnici, svrha, ciljevi, rezultat, indikatori uspjeha i sredstva provjere, aktivnosti, metodologija, vremenski okvir, rizici i pretpostavke, priprema i planiranje, partneri i suradnici, resursi, proračun, monitoring, evaluacija, utjecaj, održivost, nastavak projekta.

Korake smo prolazili kroz konkretni primjer ovog projekta te se svaki element raspravlja u plenumu.

Planiranje predstavljanja aktivne grupe mladih u zajednici

Koristeći korake projektnog menadžmenta sudionici su krenuli u izradu plana provedbe aktivnosti predstavljanja mladih u svojoj zajednici.

Evaluacija i zatvaranje radionice

Radionica završava kratkom usmenom evaluacijom i popunjavanjem evaluacijskog upitnika. U upitniku sudionici samoprocjenjuju znanje o temama prije i poslije radionice.



RADIONICA 4: PLANIRANJE LOKALNIH AKTIVNOSTI MLADIH (6 sati)

Uvod i osvrt na prošle radionice

Voditelji kratko podsjetiće sudionike na do sada odrađene teme i zadatke koje su imali između radionica.

Predstavljanje i osvrt na provedenu analizu potreba od strane sudionika edukacije

Sudionici predstavljaju metodologiju i rezultate analize potreba koje su proveli u svojoj zajednici. Nakon predstavljanja, slijedi rasprava o postignutim rezultatima, o tome kako su se međusobno organizirali, kakva su iskustva imali tijekom razgovara s ispitanicima i dobivenim zaključcima.

Planiranje lokalnih aktivnosti aktivne grupe mladih

Koristeći korake projektnog menadžmenta kao i provedenu analizu potreba, sudionici su planirali sljedeće aktivnosti grupe mladih u svojoj zajednici – posjete relevantnim dionicima u zajednici, predstavljanje u zajednici te volonterske akcije. Sudionicima je u potpunosti prepusten proces planiranja, a voditelji su se uključivali s pojašnjnjima po potrebi.

Evaluacija i zatvaranje radionice

Radionica završava kratkom usmenom evaluacijom i popunjavanjem evaluacijskog upitnika. U upitniku sudionici samoprocjenjuju znanje o temama prije i poslije radionice.



RADIONICA 5: MOGUĆNOSTI ZA VOLONTIRANJE, ŠKOLOVANJE I ZAPOŠLJAVANJE MLADIH KROZ PROGRAME EUOPSKE UNIJE (6 sati)

Sudionici su imali vrlo malo ili nikakvo predznanje o ovoj temi te je stoga korištena metodologija predstavljanja kroz zajedničku raspravu kroz koju su se mogli zadržati na temi koja ih više zanima. Kao izvor korišten je aktualni Vodič kroz Erasmus + program.

Nakon uvoda u temu, predstavljene su sljedeće cjeline:

- Kako funkcioniraju programi Europske unije
- Erasmus+: ciljevi i ključne akcije programa
- Erasmus+: Mladi – glavne osobine komponente programa za mlađe
- Europska volonterska služba i Europske snage solidarnosti – predstavljanje aktivnosti i primjera dobre prakse
- Razmjene mladih – predstavljanje aktivnosti i primjera dobre prakse
- Treninzi i slične aktivnosti – predstavljanje aktivnosti i primjera dobre prakse
- Sastanci mladih i donositelja odluka u području mladih – predstavljanje aktivnosti i primjera dobre prakse
- Kratak pregled drugih programa Europske unije

Na radionicama su sudjelovali volonteri ALD Sisak koji su ranije sudjelovali u nekim aktivnostima Programa te su svojim riječima predstavili vlastito iskustvo – kako izgleda trening/razmjena mladih, što su točno tamo radili, što su sve naučili, koga su sve upoznali i općenito kako su doživjeli cijelo iskustvo.

- Evaluacija i zatvaranje radionice

Radionica završava kratkom usmenom evaluacijom i popunjavanjem evaluacijskog upitnika. U upitniku sudionici samoprocjenjuju znanje o temama prije i poslije radionice.



RADIONICA 6: UMREŽAVANJE, SURADNJA I ZAGOVARANJE (6 sati)

Ova se radionica održala u Sisku i okupila je sudionike iz sve tri zajednice kako bi se upoznali, umrežili i podijelili iskustva provedbe aktivnosti.

Uvod i predstavljanje dosadašnjeg rada grupa aktivnih mladih

Predstavljanje svih sudionika, voditelja i gostiju. Nakon toga, predstavnici svake lokalne zajednice predstavili su do tada odradene aktivnosti.

Suradnja i partnerstvo

Sudionici su sudjelovali u prilagođenoj vježbi partnerstva, takozvanoj „**X Y**“ vježbi. Prilagođena je kombinacijom ove dvije vježbe: [vježba 1](#) i [vježba 2](#).

Sudionici su podijeljeni u 4 grupe, a zadatak je da sakupe što više bodova. Tijekom 10 krugova, svaka grupa odlučuje se za X ili Y, a na temelju kombinacije sve 4 grupe, svaka grupa dobiva bodove. Između nekoliko krugova predstavnici svake grupe imaju priliku za pregovore. Vježba završi natjecanjem sudionika umjesto suradnjom sve 4 grupe (kasnije spoznaju da je cilj da svi zajedno sakupe što više bodova).

Nakon vježbe uslijedila je refleksija na proces, a zatim i rasprava kako u stvarnom svijetu nije lako ostvariti suradnju te koji elementi mogu doprinijeti dobrom partnerstvu i suradnji.

Zagovaranje

Predstavnik suradnika projekta s Radio Siska, predstavio je stanje u medijima te kako se formira urednička politika s ciljem da sudionici shvate na koji se način mogu izboriti da se njihovi problemi, ali i uspjesi uključe u istu. Predstavio je kako funkcioniра medij kao što je radio i percepciju koju mediji imaju prema mladima. U zajedničkoj raspravi, zaključili su da, ukoliko bi sami mlađi imali priliku uređivati jednu emisiju, slušanost radija od strane mlađih bila bi puno veća jer bi i na taj način mogli progovoriti o temama koji ih zanimaju, ali i uključiti i druge mlađe u lokalne aktivnosti.

Umrežavanje i partnerstvo

Sudionici su podijeljeni u 3 grupe (u svakoj grupi predstavnici svake zajednice) koje su predlagale moguće zajedničke aktivnosti tijekom i nakon završetka projekta te su ih ukratko predstavili. Zajednički su komentirali predloženo i odlučili kako bi željeli posjetiti neku drugu udrugu koja radi s mlađima u području informiranja, educiranja i lokalnih inicijativa.

Evaluacija i zatvaranje radionice

Radionica završava kratkom usmenom evaluacijom i popunjavanjem evaluacijskog upitnika. U upitniku sudionici samoprocjenjuju znanje o temama prije i poslije radionice.



Dogovoreno, provedeno! Tijekom zajedničke **studijске posjete** udruzi [Carpe Diem - udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mlađih i odraslih](#) u Karlovcu, sudionici su se upoznali s radom udruge na području Karlovačke županije, različitim programima uključivanja mlađih u društveni život, razgovarali o problemima uključivanja mlađih te su se upoznali s dvoje Francuskih volontera koji su boravili u Karlovcu preko Europske volonterske službe.



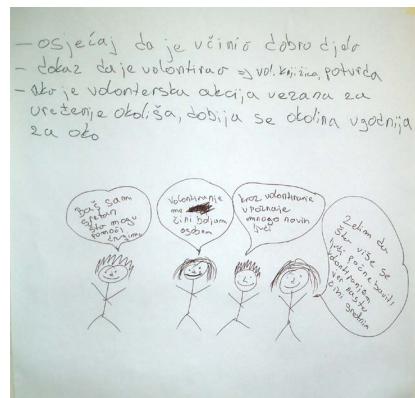


4.2. EDUKACIJSKI SASTANCI

*Teorija bez prakse slijepa je, kao što je to i praksa bez teorije.
Protagora*

*Reci mi i ja će zaboraviti. Poduči me i ja će se sjetiti. Uključi me u rad i ja će naučiti.
Benjamin Franklin*

Sudionici Dugoročne edukacije „Aktivni mladi za lokalni razvoj“ okupljeni u lokalne grupe mlađih, osim pohađanja radionica, imali su priliku susretati se i zajednički raspravljati o temama radionica te planirati aktivnosti u zajednici. Edukacijski sastanci održavali su se ponekad na tjednoj bazi, a ponekad rijede, ovisno o drugim projektnim aktivnostima. Okupljali su se mlađi koji su polaznici Dugoročne edukacije, ali i ostali zainteresirani mlađi te gosti iz zajednice koji su mogli doprinijeti informiranju i učenju sudionika sastanaka. Sastanci su bili organizirani u vidu predavanja, prezentacija, radionice i slično, ovisno o kreativnosti i interesima samih sudionika. Svrha Edukacijskih sastanaka je jačanje kapaciteta mlađih za planiranje rješavanja lokalnih problema te osiguravanje kontinuiteta rada između radionica, a kasnije i ostalih aktivnosti.



4.3. UMREŽAVANJE MLADIH S LOKALNOM ZAJEDNICOM

Kako bi mladi koji su se okupljali u lokalnim grupama mladih, naučeno tijekom radionica i edukacijskih sastanaka mogli povezati sa zajednicom u kojoj žive u praksi te kako bi mogli planirati lokalne volonterske akcije, osiguran je prostor i prilike za upoznavanje relevantnih dionika u zajednici. Samostalno su se dogovorili kojih 5 dionika žele posjetiti u svakoj zajednici i pripremili pitanja za sastanke, dok je ALD Sisak pružila podršku u tehničkom organiziranju sastanka. Susreli su se s 15 različitih udruga, lokalnih vlasti, obrtnika, firm i turističkom zajednicom.

Tijekom sastanaka, mladi su razvijali vještine pripreme i vođenja poslovnog sastanka, predstavljanja samih sebe, svojih aktivnosti, ali i zagovaranja svojih potreba i interesa kod relevantnih dionika. Bolje su upoznali svoju zajednicu, potrebe i izazove s kojima se različiti dionici susreću, a predstavili su se i kao potencijalni partneri u budućim zajedničkim aktivnostima. Uspostavljene suradnje pokazale su se uspješnima kod organiziranja volonterskih akcija i uključivanja u javne manifestacije.



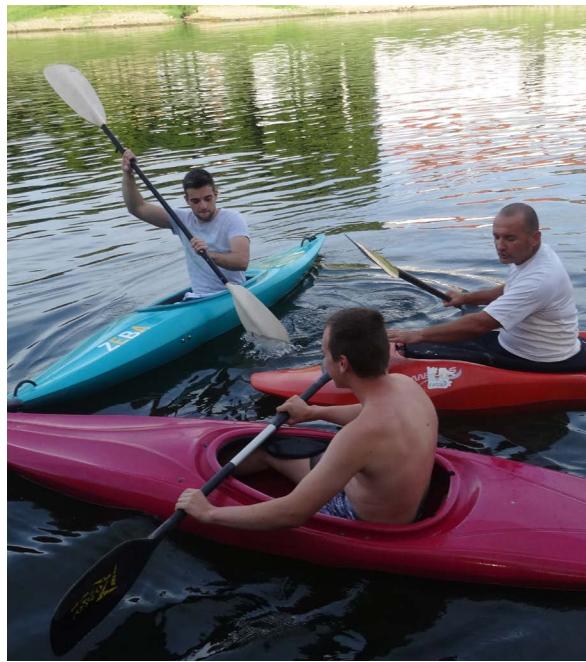
Posjet Moto udruzi „Wild River“, Ljevo Trebarjevo



Posjet Poduzetničkom inkubatoru PISAK, Sisak



Sastanci s LAG-om Zrinska gora-Turopolje u sva tri mesta



Posjeta Kajak-Kanu klubu Odra



Sastanak s načelnikom Općine Martinska Ves



Sastanak s predstavnicima Grada Siska

4.4. LOKALNE VOLONTERSKE AKCIJE

Naučeno tijekom radionica i sastanaka s lokalnim dionicima, mladi su primjenili tijekom planiranja, organiziranja i provedbe volonterskih akcija. Volonterske akcije proveli su sami uz podršku ALD Sisak i partnera projekta u vidu tehničke pomoći i nabavljanja potrebnih resursa.

Ukupno su proveli pet volonterskih akcija. U Sisku su mladi zajedno s korisnicima Doma za starije i nemoćne osobe Sisak igrali društvene igre u Dječjem domu Vrbina. Tijekom druge volonterske akcije mladi su s korisnicima Dječjeg doma Vrbina igrali društvene igre u Domu za starije i nemoćne osobe Sisak. Obama domovima donirane su društvene igre koje su korisnici nastavili koristiti tijekom svog provođenja slobodnog vremena i prilikom susreta s drugim volonterima.

U Lekeniku je povodom Dana planeta Zemlje provedena akcija čišćenja i uljepšavanja centra mjesta te drugom prilikom, čišćenje Društvenog doma koji koriste udruge te prikupljanje elektroničkog otpada.

U Martinskoj Vesi mladi su očistili kupalište na rijeci Savi u selu Mahovo te izradili odbojkaško igralište za koje im je donirana mreža. Nakon uređenja igrališta, organiziran je turnir u odbojci na pijesku koji je okupio veliki broj mještana i gostiju.

Za više o tome kako organizirati volontersku akciju, preporučamo da pročitate „Generacija za V – Priručnik o volontiranju za srednjoškolce“ (str. 45), u izdanju Volonterskog centra Zagreb.



Lekenik



Lekenik



Mahovo



Sisak



Sisak

4.5. PREDSTAVLJANJE LOKALNIH AKTIVNOSTI MLADIH U ZAJEDNICI

Često možemo čuti kako su mladi nezainteresirani i pasivni te je to opći dojam koji šira zajednica može steći, ako nema saznanja da postoje mladi koje itekako zanima zajednica u kojoj žive i u čije planiranje žele biti uključeni. Upravo poradi ovakvih predrasuda, mladi su osmislili i provedeli aktivnosti predstavljanja svoga rada zajednicama, na način koji odgovara njihovim interesima i koji uključuje što veći broj građana. Provedeno je osam predstavljanja zajednicama tijekom javnih manifestacija, a ponosni smo što je tim mladim iz Siska osvojio prvu nagradu na natjecanju motornih čamaca „Kupska alka“ 2017. Mladi su izradili letke za svako mjesto kojima su pozivali druge mlade da im se priključe, razgovarali s mladima, ali i onim starijima. Izradili su nagradne kvizove za posjetitelje manifestacija kroz koje su podizali svijest o problemima mladih i promovirali rad organizacija civilnog društva, provedeli anketu među svojim sumještanima o tome što smatraju koji se problemi mogu riješiti volonterskim akcijama te najvažnije, vježbali su svoje komunikacijske vještine i razgovaranje s nepoznatim osobama.

Svrha ovakvih predstavljanja je podizanje svijesti lokalne zajednice o potrebama, potencijalima, mogućnostima i aktivnostima mladih. Mladi su istaknuli kako smatraju ovakve aktivnosti vrlo korisnima te da bi ih rado provodili što više.

Osim opisanih primjera možete koristiti bilo koje druge metode za koje smatrate da bi bile dobro prihvaćene u vašoj zajednici te za koje imate resurse, poput flash mob-a, performansa, izložbi i slično.



4.6. ONLINE PLATFORMA ZA UČENJE, UMREŽAVANJE I RAZMJENU

Uspostavili smo Online platformu koja služi za međusobno umrežavanje mladih iz tri zajednice, razmjenu iskustava i ideja, ali i kao trajni resurs korisnih materijala. Iskoristili smo platformu Mreže mladih Jugoistočne Europe na kojoj smo otvorili kolegij projekta te nije iziskivala nikakve finansijske troškove. Mogu se koristiti i druge besplatne platforme kao što je Moodle i slično.

5. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Predstavnici tri grupe aktivnih mladih i partnera okupili su se na Evaluacijskom sastanku na kojem su donijeli sljedeće zaključke i preporuke korištenih metoda.

Sudionici

- uključiti mlađe od 16 godina (možda već od 14 godina)
- uključiti što više srednjoškolaca
- uključiti poduzetne, kreativne, komunikativne, marljive i pouzdane mlade osobe, različitih interesa i znanja
- kao alate mobilizacije mladih koristiti društvene mreže, putem drugih udruga i ustanova, organiziranjem radionica u srednjim školama (teme volontiranje i aktivno građanstvo), provođenjem anketa, usmenom predajom.
- organiziranje volonterskih akcija prije edukacija može doprinijeti mobilizaciji u manjim mjestima.

Lider/ica

- potreban/potrebna
- moderira sastanke grupe, informira mlade, pomaže u organizaciji, pruža podršku, piše zapisnike i izvještaje
- posjeduje komunikacijske i organizacijske vještine
- nekonfliktna osoba, spremna uvažavati tuđa mišljenja i slušati
- motivira i potiče na kreativnost te brine o grupi
- uvesti „pomoćnog lidera“

Izbor tema edukacija

- sve su teme bile dobre
- posebno korisne: planiranje volonterskih akcija i proces organiziranja aktivnosti, analiza potreba, projektni menadžment, prilike za mlade (volontiranje, školovanje, zapošljavanje)
- dodati teme: pisanje životopisa i zamolbi za posao, priprema za intervju za posao, pisanje projekata, držanje prezentacija, predstavljanje manje poznatih sportova, možda i učenje sviranja instrumenata

Izbor metoda

- sve su metode bile korisne i potrebne
- kreativne su što je dobro jer se potiče kreativnost i interakcija sudionika
- osobito su korisne radionice, edukacijski sastanci i volonterske akcije

Vremenski okvir

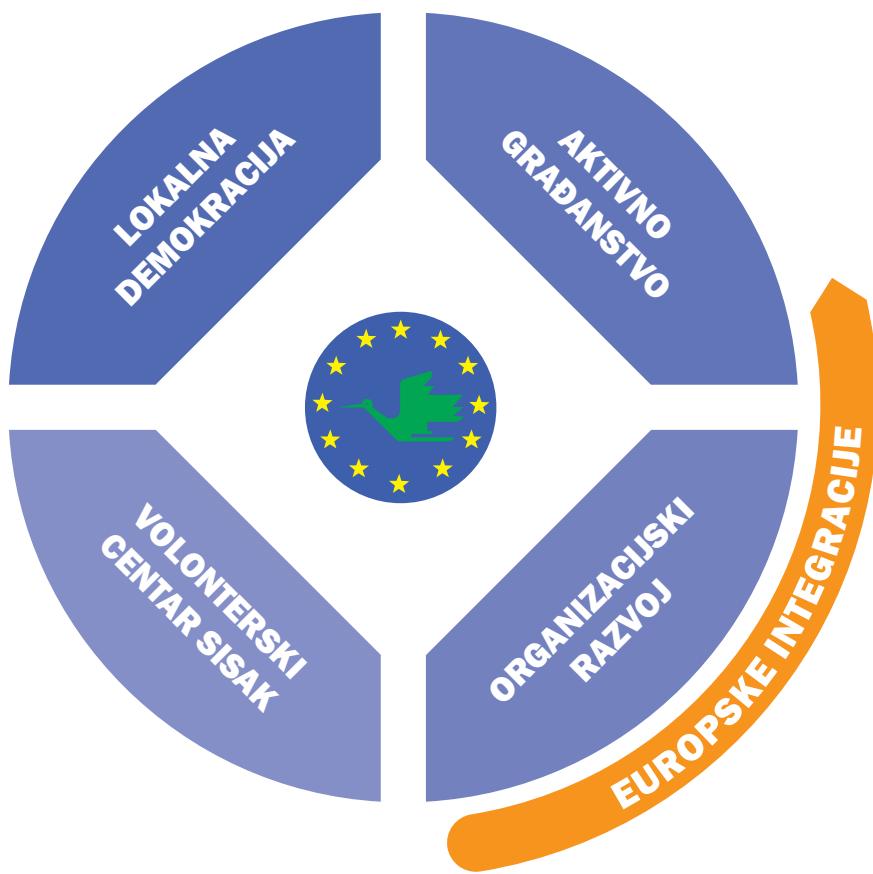
- imati na umu obaveze mlađih u ruralnim područjima (godišnja doba za poljodjelske radove), period krizmi i pričesti te tjedne obaveze studenata i školaraca. Najviše vremena imaju u zimi i ranom proljeću.
- subota je najbolja za održavanje radionica (nije postignut konsenzus – nekim su bile prekratke, a nekim predugačke)
- odrediti točan termin edukacijskog sastanka i ne mijenjati ga (radni tjedan, navečer) u trajanju od sat vremena; održavati ih 2-3 puta mjesečno
- volonterske akcije održavati barem 3 puta godišnje
- predstavljanje zajednici održavati barem 3 puta godišnje
- projekt bi trebao trajati najmanje 2 godine jer je potrebna jedna godina za formiranje grupe s jasnim ciljem djelovanja

Otvorenija suradnja

- mladi dobili priliku za predstavljanje i razmjenu iskustava s drugim organizacijama u zajednici
- stvorene prilike za suradnju u drugim aktivnostima kao što su primjerice organiziranje zajedničkih volonterskih akcija i aktivnosti za različite skupine u zajednici (djeca, stariji i sl.)

Dodali bi

- da mladi drže samostalne prezentacije (teme odabrane po željama) jer su korisne za snalaženje u različitim situacijama kao što je škola, razgovor za posao i komunikacija s drugima
- da mladi koji idu u školu, drže predstavljanje aktivnosti na satovima razrednika
- više druženja između mlađih u ove tri zajednice (zajednički mjesecni sastanci, natjecateljske aktivnosti u kojima bi se zbližili i bolje izgradili tim i slično)
- više zajedničkih mini evaluacijskih sastanaka na kojima sudjeluje po dvoje najaktivnijih iz svake zajednice



Agencija lokalne demokracije Sisak (ALD Sisak) je nevladina i neprofitna organizacija osnovana 1996. godine od strane Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe s ciljem potpore razvoju lokalnih demokratskih procesa, promoviranje ljudskih prava i aktivnog građanstva.

Djelujemo koristeći specifičnu metodologiju multilateralne decentralizirane suradnje u partnerstvu s lokalnom i regionalnom samoupravom i udrušama unutar i izvan Hrvatske. Od 2006.g. djelujemo kao domaća udružica. ALD Sisak je statutorna članica i Operativni partner Asocijacije Agencija lokalne demokracije (ALDA), jedne od najvećih europskih mreža posvećenih dobrom upravljanju i aktivnom građanstvu (www.alda-europe.eu)

Aktivno sudjelujemo u radu Mreže mladih Jugoistočne Europe (www.seeyn.org), Hrvatskog centra za razvoj volonterskog rada (www.volontiram.info) i Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Sisačko-moslavačke županije (www.Lpz-smz.eu).

KONTAKT:

Agencija lokalne demokracije Sisak

e-mail: Ldesk-si@sk.t-com.hr

www.Lda-sisak.hr

Volonterski centar Sisak

e-mail: vcs@Lda-sisak.hr

www.vcs.Lda-sisak.hr



AGENCIJA LOKALNE DEMOKRACIJE SISAK
Local Democracy Agency Sisak



Grad Sisak



Općina Lekenik



Općina Martinška Ves



Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i
socijalnu politiku

